

СЕВЕРІН НАЛИВАЙКО

Виконала учениця 7-А Куцїй Анна

Северін Налива́йко

- ❑ **Северін Налива́йко** - український військовий діяч, **козацький ватажок**. Один з керівників **повстання 1594–1596 років в Речі Посполитій**.
- ❑ Рік народження невідомий. Життя Наливайка до 1594-го року маловідоме.
- ❑ Згідно з припущеннями родина належала до представників залишку **боярського стану**, батько займався **кушнірством**.

Северін Наливайко

- Імовірно, за протекції старшого брата вступив на службу до приватного війська князя Костянтина Василя Острозького, згодом ставши сотником його надвірної хоругви.
- Брав участь у розгромі заколоту Кшиштофа Косинського. Внаслідок цього його стосунки з запорожцями були надовго зіпсовані.
- Після смерті батька, закатованого слугами польського магната М.Калиновського, Северин переїздить з матір'ю до Острога, де жив його брат Дем'ян Наливайко
- З Острога Наливайко йде на Запоріжжя, багато разів бере участь у походах козаків проти турків і татар під керівництвом різних гетьманів.

Северін Наливайко

□ Козацький ватажок

□ Волоська кампанія

- Саме в цей час, коли Османська імперія оголосила війну Австрії у 1593 році, відпросившись в квітні зі служби кн. Острозького, Наливайко організував козацький загін та рушив з ним на брацлавське прикордоння, надіславши лист Яну Замойському про свою готовність взяти участь у виправі. Та польний гетьман Станіслав Жолкевський був щодо козацтва настроєний скептично й не схотів взяти Наливайка на службу. Тоді Северин з своїм військом пішов на Волощину на власний розсуд.
- Під час походу розбив татарський загін, захопивши зброю та кілька тисяч коней. Після цього звернувся до запорожців, заохочуючи до згоди й спільних операцій.

Северін Наливайко

- В жовтні 1594-го, разом з [Лободою](#), Наливайко повів козаків у новий похід на волоські землі.
- Під час виправи край було спустошено та спалено [Ясси](#) (місто в Румунії).
- Під впливом втрат [молдавський господар](#) розірвав стосунки з Туреччиною і склав присягу [Рудольфу II](#).
- На початку [січня 1595 року](#) Наливайко вирушив на [Волощину](#) вже в ролі її союзника. В цей раз були знищені околиці [Білгорода](#), спалено [Кілію](#) та ще кілька поселень близ гирла [Дунаю](#). Захопивши здобич та бранців козаки, відсвяткувавши [Великдень](#), відбули до [Пикова](#).

Северін Наливайко

□ Початок конфронтації

- Восени 1594-го, після першого походу на волохів, Наливайко з козацтвом та міщанами пограбували шляхту в Брацлаві, незабаром вщент розбивши зібраний ними військовий загін. Королю Сигізмунду III те Северин пояснював як помсту Калиновським

Взяття фортеці Ізмаїл українськими козаками на чолі із гетьманом Наливайко у 1595 році.

Северін Наливайко

- Після цього погрому брацлавці стали повними володарями міста — взяли замок, забрали армату, понищили міські й земські акти. Народовладдя тривало до літа 1595-го, коли на Україну вирушило кварцяне військо.
- Приблизно в той же час в Поліссі господарювало низове козацтво на чолі з Федором Полоусом
 - Волинська кампанія
- Восени 1595 р. після повернення з Угорщини, розпочав Грандіозні контрибуції
- Насамперед пішов на Волинь, під Луцьк в час ярмарку і судової сесії, коли до краю понаїздило шляхти та купців.
- Далі вирушив на Білорусь, здобув Слуцьк, забрав гармату та наказав міщанам заплатити величезний викуп, й, перш ніж підійшло литовське військо, рушив на Бобруйськ і Могилів. Після взяття й розграбування останнього в кінці січня повернувся на Волинь.

Северин Наливайко

- На Волині, ймовірно, за дорученням князя К. В. Острозького, пограбував маєтності представника уніятів Терлецького, зокрема, Будераж (село в Рівненській області), та скарбницю.
- Внаслідок цієї акції, починаючи з літопису Грабянки, Северин постає у німбі оборонця православ'я.

Карабулін Б. М. «Взяття Луцького замку С. Наливайком»

Северін Наливайко

□ Бої з кварцяним військом та загибель

- Утиски, вчинені наливайківцями К.Терлецькому, котрий перебував у фаворі Корони, призвели до остаточного рішення про військовий похід коронного війська проти козацтва.
- Сигізмунд III оголосив посполите рушення на західно-українських землях, але шляхта зреагувала на нього відверто мляво.
- Натомість опорою С.Жолкевському в поході стали князь Кирик Ружинський, котрий через власну латифундію в Паволоцькій волості розсварився з козаками, ставши їм за найнепримиреннішого ворога, та керуючий литовською частиною війська Богдан Огинський.
- З козацького боку керманичами виступили Григорій Лобода, Матвій Шаула, Криштоф Кремпський та Сасько Федорович.
- Запорожці на початку повстання, не мали С.Наливайка за спільника, і лише загроза коронного війська призвела до об'єднання низовиків та наливайківців:

Северін Наливайко

- Повстанське військо відбило наступ поляків під Білою Церквою, але змушене було відступити на Лівобережжя.
- Внаслідок невдалого для козаків Солоницького бою угодовська частина козацької старшини організувала змову, підступно захопила С.Наливайка, М.Шаулу, інших керівників повстання.
- 28 травня (7 червня) 1596 року повстанці видали їх Станіславу Жолкевському.
- Незважаючи на обіцяну амністію для повстанців, Жолкевський наказав вирізати більшість козаків.
- Після тортур С.Наливайка було чвертовано у Варшаві.

Северін Налива́йко

□ Родина

- Дем'ян - старший брат, священник домашньої церкви князя Костянтина Острозького в Острозі, був пов'язаний з Острозькою академією, викладав у її стінах.
- Другий брат Северина мав шевську справу в Острозі.
- Відомо також про сестру Олену.

Северін Наливайко

□ Вшанування пам'яті

- Дії повстанців Северина Наливайка в Білорусі описуються Баркулабівським літописом.
- Про С.Наливайка складали багато народних дум.
- Як народного героя його не раз згадував Т. Г. Шевченко у своїх творах, зокрема в поемі «Тарасова ніч», у якій згадується Наливайко (Кравчина).
- Кондратій Ф. Рилєєв написав поему «Наливайко».
- Іван Ле написав історичний роман «Наливайко».
- Микола Вінграновський написав роман «Северин Наливайко».
- Письменник Кулаковський В. М. написав історичний роман «Северин Наливайко» (1998).
- Л. Костенко згадувала Северина в своєму історичному віршованому романі «Маруся Чурай»
- Національним Банком України у серії «Герої козацької доби» уведена в обіг пам'ятна срібна монета номіналом 20 гривень присвячена пам'яті Северина Наливайка.
- На його честь найменовано цілий ряд вулиць у різних населених пунктах України.

Монета номіналом 20 гривень. Реверс.